

Emil Zaitz

Kraków - Kleparz, ul. Św. Filipa 7, ul.
Zacisze 8, AZP 102-56/-

Informator Archeologiczny : badania 25, 122-123

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kraków-Kazimierz
ul. Meiselsa-pl. Nowy, ul. Józe-
fa 25-33
AZP 102-56/—

Muzeum Archeologiczne w Krakowie

Badania prowadził mgr Emil Zaitz. Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Drugi sezon badań. Teren średniowiecznego miasta Kazimierz.

W 1991 r. kontynuowano badania ratownicze w wykopach budowlanych we wschodniej części Kazimierza. Prace archeologiczne prowadzono na terenie Domu Modlitwy „Bene Amuna”, zlokalizowanego na rogu ul. Meiselsa i pl. Nowego, oraz w sąsiedztwie odbudowywanych kamienic przy ul. Józefa 25-33.

W wykopie zlokalizowanym we wnętrzu Domu Modlitwy „Bene Amuna” zadokumentowano warstwę kulturową o gr. 55-60 cm, zawierającą ceramikę późnośredniowieczną i nowożytną. Zalegała ona bezpośrednio na stropie calca, który w tym miejscu tworzyła szarozółta, spiaszczona glina. Na stropie wspomnianej warstwy kulturowej wystąpił poziom gruzu ceglanego i kamiennego przemieszanego z zaprawą murarską, a także utwory o charakterze nasypowym. Miąższość ich dochodziła do ok. 210 cm. Utwory te powstały prawdopodobnie w wyniku celowego nadsypania terenu we wnętrzu Domu Modlitwy i pochodzą z XIX w.

Badania archeologiczne przy ul. Józefa 25-33 prowadzono w wykopach budowlanych usytuowanych wzdłuż jezdni, po zewnętrznej (północnej) stronie fundamentów frontowej elewacji dawnych kamienic. W wykopach tych rozpoznano na dł. blisko 50 m warstwę kulturową o miąższości 20-40 cm. Stwierdzono w niej pojedyncze ułamki naczyń późnośredniowiecznych i nowożytnych oraz drobne okruchy cegieł. Warstwa ta zalegała na stropie piasku calcowego, miejscami drobnoziarnistego i dość mocno zglinionego. Ponad omawianą warstwę kulturową zadokumentowano serię utworów o łącznej miąższości dochodzącej do 210 cm, których interpretacja nie jest jasna. Tworzyły ją 3 warstewki (każda o miąższości 10-20 cm) piasku, gliny lub drobnego gruzu z okruchami cegieł i zaprawą murarską, przedzielone warstwami brunatnego i szarego utworu piaszczystego o miąższości 40-60 cm, zawierającymi duże ilości zbutwiałych szczątków organicznych oraz ułamki cegieł i kamienie wapienne. Z warstw tych nie uzyskano materiału zabytkowego. W górnej części nawarstwień wyróżniono 2 poziomy bruków kamiennych pochodzących z XIX i XX w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Kraków-Kleparz
ul. Św. Filipa 7, ul. Zacisze 8
AZP 102-56/—

Muzeum Archeologiczne w Krakowie

Badania prowadził mgr Emil Zaitz. Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytne.

Średniowieczne miasto Kleparz, noszące w dokumencie lokacyjnym z 1366 r. nazwę Florencji, rozlokowane było po północnej stronie Krakowa, bezpośrednio na przedpolu średniowiecznych umocnień miejskich. Badania archeologiczne prowadzone w 1965 i 1974 r. wykazały obecność na tym terenie wczesnośredniowiecznej warstwy kulturowej z ceramiką z XII i XIII w. (plac Matejki, ul. Św. Filipa 18). Zdaniem K. Radwańskiego rozpoznana warstwa kulturowa jest reliktem wczesnośredniowiecznej osady otwartej, zlokalizowanej w sąsiedztwie kościoła Św. Floriana (fundowanego w 1185 r.), na trakcie handlowym prowadzącym do Krakowa od północy.

W 1991 r. przeprowadzono prace archeologiczne w 2 punktach położonych na obrzeżu średniowiecznego Kleparza. We wschodniej części miasta, przy ul. Zacisze 8, badania prowadzono w wykopie budowlanym usytuowanym na podwórzu posesji. Stwierdzono, że na stropie piasku calcowego zalegała tu warstwa kulturowa o miąższości 30–40 cm, zawierająca ceramikę późnośredniowieczną i pojedyncze ułamki naczyń nowożytnych z XVI w. Nakrywała ją warstwa o podobnej miąższości, z bardzo dużą ilością zbutwiałych szczątków organicznych oraz ułankami cegieł, grudkami zaprawy wapiennej, brytkami żużla i ułankami naczyń nowożytnych z XVI–XIX w. Nad nią rozpoznano przemieszane utwory o charakterze nasypowym, związane zapewne z zabudową tego terenu w XIX i XX w.

Podobną sytuację stwierdzono także w 2 wykopach badawczych zlokalizowanych na podwórzu posesji przy ul. Św. Filipa 7 (wykop I i II), w północnej części Kleparza. Również i tu na stropie piasku calcowego zalegała warstwa kulturowa o miąższości 70–90 cm, zawierająca ceramikę późnośredniowieczną z XIV i XV w. oraz ceramikę nowożytną z XVI–XIX w. W obrębie tego utworu stwierdzono także drobne okruchy cegieł, grudki zaprawy wapiennej, ułamki kości zwierzęcych i drobne węgielki drzewne. Warstwę tę nakrywały utwory nasypowe wytworzone w czasach współczesnych w związku z obecną zabudową ul. Św. Filipa.

Prace archeologiczne przy ul. Zacisze 8 i Św. Filipa 7 nie dostarczyły materiałów odnoszących się do wczesnego średniowiecza, można więc przypuszczać, że osada przedlokacyjna obejmowała tylko centralną część Kleparza, rejon obecnego pl. Matejki i pl. Kleparskiego. Tereny, na których prowadzono prace archeologiczne w 1991 r. zostały włączone w obręb osady dopiero po jej lokalizacji w 1366 r.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Kraków–Stare Miasto patrz wczesne średniowiecze

Kraków–Stare Miasto, Brama Floriańska patrz wczesne średniowiecze

Kraków–Wawel, rejon IV, V/B, VI/C–VIII, VII, IX, XI, XIV patrz wczesne średniowiecze

Koźle, ul. Piramowicza 11
gm. loco, woj. opolskie
AZP 96-39/—

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Opolu.

Badania prowadzili pracownicy Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Opolu: Krzysztof Matusiak, Mirosława i Klemens Macewicz (autor sprawozdania). Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Drugi sezon badań. Nawarstwienia miasta średniowiecznego.

Badaniami ratowniczymi objęto część posesji przewidzianej pod zabudowę. Odsłonięto i udokumentowano 7 poziomów konstrukcji drewnianych i nawarstwienia kulturowe sięgające gł. 3 m poniżej współczesnego poziomu gruntu. Wśród szczątków drewna wyróżniono m.in. pozostałości podłogi i ścian plecionkowych. W licznych materiale ruchomym dominowały ułamki naczyń glinianych, kości zwierzęce i skrawki skóry. Z rzadkich przedmiotów na szczególną uwagę zasługuje żelazny nóż ze śladami powleczenia metalem kolorowym. Stwierdzono, że nawarstwienia średniowieczne w tej części starego miasta w Koźlu mają miąższość 2–2,1 m i że zalegają pod nowożytnym zasypiskiem gruzu o gr. 1 m.

Legnickie Pole, gm. loco, woj. legnickie patrz okres nowożytny